

**“MAKTABGACHA VA BOSHLANG’ICH TA’LIMDA TAHSIL OLAYOTGAN
O’QUVCHILARGA ADABIYOTNI, BADIY JANRNING O’RNI”**

Salomova Lobar

*O’zDJTU Quyi kurslar fakulteti Maktabgacha va boshlang’ich ta’limda
ingliz tili yo’nalishi talabasi*

Annotatsiya. Maktabgacha hamda boshlang’ich sinf o’quvchilari uchun badiiy asarni , folklor janrini o’rgatish orqali o’quvchilarning nutqini oshirishda, so’z boyligini ko’paytirishda , nafaqat o’zbek adabiyotshunoslarga balki chet el adabiyotshunos yo ertakchilarning asarlarini bilishiga, yoshlikdan adabiyotga mehr qo’yishga o’rgatadi. Shunday ekan bejizga emas bu fanlar kundan kunga rivojlanib borishi.

Kalif so’zlar: badiiy adabiyot, xalq og’zaki ijodi, so’z boyligi, illyustrasiya, o’qituvchi, o’quvchi, qiziqarli hayvon obrazlari.

Абстрактный. Обучая художественному творчеству и фольклорному жанру дошкольников и младших школьников, совершенствуя речь и словарный запас учащихся, не только узбекские литературоведы, но и зарубежные литературоведы и сказители, любовь к литературе с юных лет приучают ставить. Поэтому не зря эти науки развиваются день ото дня.

Ключевые слова: художественная литература, фольклор, лексика, иллюстрация, учитель, ученик, интересные образы животных.

Abstract. By teaching pre-school and elementary school students about fiction and folk genre, to improve students' speech and vocabulary, to know not only the works of Uzbek writers, but also the works of foreign writers and storytellers, teaches to love literature from a young age. So it is not for nothing that these sciences are developing day by day.

Key words. Fiction , folklore vocabulary, illustration, teacher, pupil, interesting animal images.

Bolalar adabiyoti eng yaxshi samara beradigan vositadir. Maktabgacha tarbiyalanuvchi o’quvchilar uchun barcha badiiy asar yo ertak ularning yoshi, qiziqishlariga qarab tanlanishi kerak. Eng muhim jihati barcha mavzular soda va qiziqarli tilda, tushunarli tarzda olib borilishi kerak. Bu davr bolalar kitobxonligi ota-onalar, o’qituvchilar tomonidan olib boradi. Tarbiyachilar har kuni qisqa mazmunli she’rlar , ertaklar aytib berishlari lozim . Ayniqsa turli xil rasmi ertaklardan ko’rsatib aytysa yana ham maqsadga muvofiq bo’lardir. Shuningdek ota-onalar ham har kechqurun

uyqudan oldin farzandlariga qiziqarli ertaklar aytib berishi, mazmunini soddada tarzda tushuntirib berishlari dardkor. Hammamizga ma'lumki, barcha bolalar hayvonlarga ularga atab aytilgan ertaklarga, she'rlarga juda ham qiziqishadi. Masalasan Jon Chiardining "Kichik uyda yashavchilar to'g'risida" deb nomlangan asarini olaylik.

Mushuk bilan kuchuk

Va bir bedana

Yashardilar kichik

Uyda jamuljam

Ular bilan birga

Yashardi yana,

Egni boshi xoll-xol

Bir xonqizi ham

Bu she'rimizda mo'jazgina, kichkina uyda ko'p hayvonlar birgalikda, hamjihatlikda yashashi ko'rsatilgan. Kichkina qizchalarning sevimli o'yinlaridan biri bu qo'g'irchoq o'ynash desam xato bo'lmaydi. Yo'ldosh Sulaymonovning "Qo'g'irchoq she'rida qo'g'irchoqlarini asrab avaylashni, berilgan sovg'anining qadrlab ishlatishga undaydi.

Quyosh bilan teng turib

Ozoda kiyintirib

Senga taqamiz marjon

Qo'g'irchoq, qo'g'irchoqjon

Qo'ldan qo'ymaymiz sira

Yuqtirmaymiz gard, shira

Ovunchoqsan bizlarga

Qo'g'irchoqsan bizlarga

Xalq og'zaki ijodidan biri bu ertaklardir. Ertak- xalq og'zaki ijodining eng boy, rang-barang janrlaridan biridir. Ertaklar asosan xalq tomonidan yaratiladi. Nechi asrlardan beri ertaklar o'z mohiyatini yo'qotmaydi. Ertaklarning mazmun mohiyati asosan hamjihatlikda ishlashga, halollikka, mehnatsevarlikka saxiylikka vafodorlikka, jasurlikka undaydi. Shulardan bittasi bu Susambil.

Susambil ertagiga keladigan bo'lsak bu ertak o'quvchilarni hamjihatlikka, mehnatsevarlikka botirlikka chorlaydi

Bu ertak qahramonlari faqat hayvonlardan iborat bo'lgani uchun bolajonlarga yanada ham qiziqarli bo'ladi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. “Bolalar adabiyoti” darslikdan
2. Z.Nishonova , G.Alimova Bolalar psixologiyasi va uni o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma.
3. Bolalar adabiyoti va folklor, darslik O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi